

Aan Provinciale Staten

DATUM	21-12-2021	NUMMER PS	Voegt de griffie toe
DOMEIN	Bedrijfsvoering	COMMISSIE	FAC
STELLER	P. Hulsbosch	TELEFOONNUMMER	06- 34279532
NUMMER	823CD307	PORTEFEUILLEHOUDER	Strijk

Onderwerp Statenbrief:

Boardletter 2021

Voorgestelde behandeling:

Ter informatie

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting

De accountant (PwC) heeft naar aanleiding van de interim controle 2021 de Boardletter uitgebracht. De Boardletter wordt in de Financiële Audit Commissie van 19 januari 2022, in aanwezigheid van de accountant, besproken. In deze brief vindt u de reactie van Gedeputeerde Staten op de Boardletter 2021.

De Boardletter bevestigt ons eigen beeld over de voortgang en ontwikkeling van de diverse verbetertrajecten en versterking van de interne beheersing en bedrijfsvoering. Veel verbeteracties zijn geïmplementeerd, maar ook in 2022 blijft dit onze aandacht vragen en zullen diverse acties worden afgerond.

Inleiding

De accountant (PwC) heeft de Managementletter en Boardletter 2021 uitgebracht. De Managementletter is bestemd voor management en Gedeputeerde Staten. De Boardletter, gericht aan Provinciale Staten, is een samenvatting van de Managementletter, maar heeft dezelfde kernboodschappen. De accountant geeft haar visie en bevindingen op de interne beheersing van de provincie. Daarnaast is er aandacht voor relevante ontwikkelingen voor de provincie en de status van voorbereiding op deze ontwikkelingen.

De algehele lijn in de Boardletter is dat de accountant constateert dat er opnieuw zichtbare stappen zijn gezet in de verbetering van de interne beheersing. De accountant geeft aan dat met gerichte keuzes verder wordt geïnvesteerd in de bedrijfsvoering en interne beheersing.

Wij herkennen dit beeld. Veel verbeteracties die afgelopen jaren zijn gestart, zijn inmiddels geïmplementeerd. Hierin zijn bewuste keuzes gemaakt. Na het zomerreces zijn de eindresultaten van het verbeterprogramma financiële functie gerapporteerd en zijn de resultaten overgedragen aan de lijnorganisatie. Hierbij is er ook aandacht voor het structureel verder oppakken van nog openstaande zaken. In 2022 zullen wij verder werken aan de implementatie van deze openstaande zaken en aan de aandachtspunten die de accountant in deze Boardletter benoemd.

In deze Statenbrief wordt ingegaan op de 7 kernboodschappen van de accountant en geven wij onze reactie op deze kernboodschappen van de accountant.

Toelichting*Kernboodschappen*

1. *Organisatie werkt actief aan structurele verbetering Interne beheersing, op onderdelen wordt gewacht op implementatie van nieuwe systemen*

Onze accountant heeft de kwaliteit van de interne beheersing langs het drielijnenmodel beoordeeld. In de volle breedte zien we dat de interne beheersing van provincie Utrecht verbetert. Zo zijn verbeteringen doorgevoerd in enkele primaire processen (o.a. betalingsproces/verstrekken van subsidies). Daarbij zijn bewuste keuzes gemaakt om te wachten met het inrichten van sommige controles tot een nieuw systeem (o.a. financiën, HR en subsidies) is geïmplementeerd. De provincie kiest zo voor structurele inbedding boven snelheid. Daarbij wordt verder geïnvesteerd in de 2e en 3e lijn wat ook daadwerkelijk resultaten oplevert. Zo zijn maatregelen getroffen in de financiële administratie en worden, met coördinatie vanuit de 3e lijn, processen verder geformaliseerd en controles opnieuw ingericht. Belangrijke waarneming is dat achteraf nog veel controles worden uitgevoerd (door de 2e en 3e lijn) om tekortkomingen in de primaire processen op te volgen (reparatie achteraf). Het is belangrijk om verder te werken aan structurele beheersmaatregelen in de primaire processen (incl. inrichting in IT-systemen). U heeft hierbij intern de beheersing van projecten, de kwaliteit van ramingen (voorspellend vermogen) en managementinformatie in de domeinen als verdere ontwikkelpunten benoemd.

Reactie

Onze accountant heeft vastgesteld dat er structurele verbeteringen zijn doorgevoerd in de interne beheersing en dat bepaalde acties bewust zijn uitgesteld in verband met de nieuwe systemen. Wij kunnen ons vinden in dit beeld.

In dit stadium van onze lerende organisatie, was het ook onze verwachting, dat er vanuit de tweede en derde lijn nog actief aanbevelingen en verbeteringen worden aangedragen. Dit vinden wij een goed teken. We zijn er ons van bewust dat er nog stappen moeten worden gezet in de eerste lijn.

2. *Programma Versterken Financiële Functie afgerond*

Met het afronden (en overdragen aan de lijnorganisatie) van het programma 'versterken financiële functie' zijn de belangrijke aandachtspunten opgevolgd. Processen en werkwijzen zijn geformaliseerd, taken en verantwoordelijkheden afgebakend en de controle op de naleving van veel onderdelen is ingericht. Het verder versterken van de interne beheersing vanuit bedrijfsvoering wordt vormgegeven in het programma BV Beter. Het grootste deel van de verbeteringen is in 2021 geïmplementeerd of is in 2021 onderhanden. Voor 2021 hanteren wij daarom nog een volledig gegevensgerichte controle.

Reactie

Wij herkennen de kernboodschap en willen tevens benadrukken dat het verbeteren van de interne controleomgeving continu de aandacht heeft. Vanuit de verbeterprogramma's wordt hier op een gestructureerde wijze aan vormgegeven waarbij alle bedrijfsvoering onderdelen betrokken zijn.

Wij hebben er vertrouwen in dat er voor 2022 op onderdelen gesteund kan worden op de interne beheersing en dat de controleaanpak van onze accountant op onderdelen kan opschuiven van een gegevensgerichte naar een systeemgerichte controle. Voorbeelden hiervan zijn de geautomatiseerde verwerking van betaalbatches en het implementeren van een subsidiesysteem.

3. *Vervanging financieel systeem verwacht per 1-1-2023, diverse SAP-bevindingen opgevolgd*

Als onderdeel van de financiële doorontwikkeling is de vervanging van het nieuwe financiële systeem een belangrijk aandachtspunt. De aanbesteding is in voorbereiding. Hierbij is de bewuste keuze gemaakt om te koersen op een vervanging per 1 januari 2023, zodat de inrichting van het systeem goed kan worden doordacht, uitgewerkt en geïmplementeerd (in plaats van oude inrichting opnemen in nieuw systeem). Wij begrijpen deze keuze en adviseren om voldoende zichtbare controles in te richten voor de migratie van gegevens.

Reactie

Wij nemen het advies ter harte om voldoende zichtbare controles in te richten voor de migratie van gegevens. Dit aspect wordt opgenomen in het conversieplan van het project vervanging financieel systeem.

4. *IT-beheersing vraagt nadrukkelijk aandacht, CIO-office moet verdere impuls geven*

Uit de beoordeling van uw IT-omgeving blijken aandachtspunten. Het beleggen van de verantwoordelijkheden rondom de IT-omgeving is hierbij heel belangrijk. Door onvoldoende duidelijkheid hierover blijven de IT-ontwikkelingen achter bij de ambities. De provincie is gestart met het geven van opvolging. Door de directie is besloten om te komen tot een CIO-office. Hiertoe zal op korte termijn een kwartiermaker worden ingehuurd. Een belangrijke opgave hierbij is om gestructureerd de regie op nieuwe IT-ontwikkelingen in de organisatie te pakken en het opvolgen van IT-bevindingen uit

verschillende audits. Wij concluderen verder dat er afgelopen jaar stappen zijn gezet in de opvolging van aandachtspunten in SAP, o.a. ten aanzien van de configuratie van SAP en informatiebeveiliging & privacy. Op de onderdelen change management en user management is nog beperkte voortgang zichtbaar

Reactie

We erkennen dat de IT-beheersing nadrukkelijke aandacht vraagt. Vooral nog is de organisatie van de informatievoorziening c.q. I-functie versnipperd binnen de ambtelijke organisatie. Het gevolg is dat er geen sprake is van heldere kaderstelling, programmering en prioritering van projecten en werkzaamheden. Daarnaast bestaan er diverse sturingslijnen en vindt uitvoering van werkzaamheden op verschillende plekken en niet altijd in afstemming plaats. Samengevat is daarmee onvoldoende grip op het benutten van de mogelijkheden en ontwikkeling van de kosten van de activiteiten in het kader van informatievoorziening.

Teneinde meer grip hierop te krijgen is in 2020 gestart met een strategisch regieteam, bestaande uit alle geledingen van de organisatie. De ervaring tot dusver leert dat de onderlinge verbinding helpt om meer gezamenlijk op te trekken. Daarentegen is behoefte aan meer slagkracht om de majeure opgaven op het terrein van onder meer informatieveiligheid en privacy, archivering, data gedreven werken, digitalisering en portfoliomanagement tot een succes te maken en daarmee versneld en versterkt grip te krijgen binnen de I-functie.

Om die reden zijn, in de kadernota 2022, middelen aangevraagd om te komen tot een zogenaamde CIO-office. Hierbij wordt enerzijds gewerkt aan de rationalisatie en beheersing van onder meer applicaties en portfoliomanagement en anderzijds aan de strategische meerwaarde van de inzet van ICT binnen het primair proces en de ondersteunende bedrijfsvoering processen. Het CIO-office is kadersteller, hoeder en adviseur op het gebied van informatievoorziening binnen de gehele organisatie. Nadrukkelijk onderdeel van de CIO-office is ook I-governance, control & beheersing, waarop een belangrijk deel van de IT-bevindingen betrekking hebben. In de organisatiestructuur van de provincie wordt de CIO-office direct geplaatst onder de algemeen directeur.

De insteek is om binnen 2 jaar toe te groeien naar een CIO-office die is ingebed binnen de organisatie en haar strategische meerwaarde doet gelden. Tijdens de totstandkoming van de CIO-office worden reeds, in afstemming met de kwartiermaker, interventies gedaan om duidelijkheid te brengen in rollen, taken en verantwoordelijkheden.

5. *Bewustwording over risico's cybersecurity, verbeteringen mogelijk*

Uit tussentijdse gesprekken begrijpen we dat in 2021 geen significante cyberincidenten/datalekken hebben plaatsgevonden. Er is in de organisatie voldoende bewustwording over mogelijke risico's. Wel zien wij mogelijkheden de risico's verder in te perken, o.a. een toets op de wijzigingen crediteurenstamgegevens (bijv. met nabellen/internetsearch).

Reactie

De accountant constateert dat er op het gebied van Informatiebeveiliging & Privacy diverse verbeteringen zijn doorgevoerd. Dit geldt onder andere voor de bewustwording en het inzicht in de organisatie ten aanzien van cybersecurity risico's. Dit blijft echter continue aandacht vragen en hierop wordt blijvend geïnvesteerd. Mogelijkheden om risico's verder in te perken worden actief onderzocht. Aan het einde van het eerste kwartaal van 2022 worden Provinciale Staten geïnformeerd over de belangrijkste constatering en aanbevelingen afkomstig uit het tweejaarlijkse Assessment Informatiebeveiliging dat eind 2021 is afgenomen. Daarnaast wordt uiterlijk in het tweede kwartaal van 2022 een gesprek met Provinciale Staten georganiseerd over de bestuurlijke dilemma's die zich kunnen voordoen in het geval de provinciale organisatie wordt geconfronteerd met een groot datalek, hack, of ransomware aanval.

Het afgelopen jaar zijn er verschillende datalekken gemeld. Deze zijn afgehandeld conform het protocol datalekken en de lessons learned die hieruit zijn getrokken worden ingezet om gelijksoortige incidenten in de toekomst te voorkomen. In de jaarrapportage Functionaris Gegevensbescherming (FG) 2021 zal inzicht worden gegeven in gemelde datalekken en incidenten. Deze rapportage wordt in het eerste kwartaal van 2022 aangeboden aan Provinciale Staten.

6. *Aandachtspunten COVID-19 zijn in beeld, opvolging jaarrekening 2021 belangrijk*

Ook in 2021 heeft COVID-19 gevolgen voor de verslaggeving. Onze indruk is dat de risico's grotendeels in beeld zijn (o.a. ten aanzien van risico's openbaar vervoer), maar nog wel verder vertaald moeten worden naar eventuele verwerking of toelichting in de jaarverslaggeving 2021. Wij vragen in het kader van de jaarrekeningcontrole weer een interne analyse uit te voeren en de mogelijke risico's en gevolgen hierin uit te werken.

Reactie

De aandachtspunten en risico's als gevolg van COVID-19 zijn in beeld. Net als voor de jaarrekening 2020 wordt een interne analyse uitgevoerd waarbij de risico's en gevolgen verder zijn uitgewerkt.

7. *Rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld naar 2022, provincie gaat voor proefjaar*

Landelijk is de rechtmatigheidsverantwoording uitgesteld naar 2022 (o.a. door vertraging in besluitvorming). Het college van de provincie heeft uitgesproken 2021 als een proefjaar te zien. Hierbij worden voorbereidingen getroffen, is gefocust op het verder inrichten van (verbijzonderde) interne controles en wordt ook actief gevraagd aan eenheden om eventuele onrechtmatigheden intern tijdig te melden. Wij adviseren de belangrijkste leerpunten, uitkomsten en risico's te benoemen in de paragraaf bedrijfsvoering in het jaarverslag 2021.

Reactie

In de paragraaf Bedrijfsvoering van de jaarrekening 2021 zal nadrukkelijk aandacht worden besteed aan de "lessons learned" tijdens het "proefjaar 2021" voor wat betreft de rechtmatigheidsverantwoording. De leerpunten en risico's die hieruit volgen worden betrokken bij het aanscherpen van de uitvoering over 2022.

Vervolprocedure / voortgang

Onze accountant PwC zal een toelichting geven op de Boardletter 2021 in de Financiële Audit Commissie van 19 januari 2022.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen